

1

2

3

1 Lariks

Wordt het nog wat in de Houthavens? Laten we niet negatief doen, het is het eldorado voor gezinnen en rijke homo's, met een nostalgische architectuur die aansluit bij de Amsterdamse School van de Spaarndammerbuurt. Zo had stedenbouwkundige Sjoerd Soeters het bedacht. Het bijbehorende jargon: een informeel, kleinschalig, stedelijk eilandenrijk, met elk eiland zijn eigen handschrift.

M3H Architecten, dat ooit de Zuiderkerkprijs won met het blok Smaragd in Oost, tekent nu voor Lariks op het Revaleiland. De Amsterdamse School is weer het leidmotief en dat leidt nu tot een vernuftige baksteenarchitectuur en een elegante ronde hoek. Plastisch is het trefende etiket. Bedrijfsruimten op de begane grond, woningen rondom een lommerrijke binnentuin. Eronder een parkeergarage die hopelijk nu eens niet lekt. Want dat is de grootste klacht van de Houthavenbewoners: leuk al die grachten ware het niet dat vocht.

2 Republica

In Buiksloterham gebeurt het. Het voormalige industrie-

terrein lijkt in niets meer op wat het ooit was. Hypermoderne torens en blokken hebben de schamele loodsen en werkplaatsen verdrongen. Daar komt nu Republica bij – toe maar wat een hemelbestormende benaming. Dat heb je ervan als je een hippe architect inschakelt als Marc Koehler.

Hij heeft een zelfvoorzienende stadstaat ontworpen, een ensemble van zes volumes waarin alles voorkomt dat je kunt bedenken: een hotel, twee bars en restaurants, werkplekken, een gym & spa, een zwembad en een netwerk van pleintjes en steegjes. De lofts garanderen een vrije indeling van de appartementen. Omdat Buiksloter-

ham ernaar streeft een ecologisch Utopia te zijn, zijn veel materialen hergebruikt, zoals beton, hout en cortenstaal. Republica dus: als je niet oppast ga je er nooit meer weg.

3 The Lady

Laten we eerlijk zijn: de P.C. Hooftstraat was lang te onaanzienlijk om een match aan te gaan met de haute couture. Elke vergelijking met Fifth Avenue, de Via Monte Napoleone of Omotesando Hills gaat mank. En nog steeds denk je: waarom zou een Gucci zich hier willen vestigen? Toch hebben de opdrachtgevers architecten ontdekt om de winkel uitstraling te geven. Dat gebeurde al met MVRDV en het Crystal House voor Hermès en UN Studio voor Cartier.

DOK Architects voegt zich daar nu bij met een opvallende gebeeldhouwde gevel van baksteen en grote glazen vlakken. Over drie maanden klaar. Het bureau van Liesbeth van der Pol kent het klappen van de zweep, ze ontwierp eerder interieurs voor Claudia Sträter. Met de kroonlijst sluit The Lady aan bij de naastgelegen winkels, maar het is de warme kleur baksteen die afwijkt van het donkere palet van de P.C. Hooft.

4 Uber/De Brauw Blackstone Westbroek: Tripolis-Park

Er zijn architectuurpuristen die vinden dat het niet kan, die moord en brand roepen dat de heilige Aldo van Eyck wordt ontheiligd. Zijn Tripolis aan de Amstelveenseweg wordt zomaar bedolven door het hoofdkantoor van Uber en de advocaten van De Brauw Blackstone Westbroek. Uber betreft 30 duizend van de 47 duizend vierkante meter in het gebouw.

De dader heet bureau MVRDV, en de aanslag die de Rotterdammers plegen, liegt er niet om: een *landscaper*. Ze

Architectuurcentrum Arcam heeft de tien meestbelovende gebouwen van 2023 opgesteld. Naar eigen inzicht vervangen we er drie. Trend: het megagebouw met allerlei voorzieningen, een ministad in de stad. **Jaap Huisman**

XXL-architectuur

4

5

6

7

9

8

FOTO'S MARC KOEHLER ARCHITECTS, M3H ARCHITECTEN, CIID ARCHITECTURAL PRESENTATIONS, ATELIER PRO ARCHITECTEN, MOKE ARCHITECTEN, MWA HART NIBBRIG, CVOJDBOI, JAKOB VAN VLIET

10

Bewoners delen flexwerkplekken, openbare ruimte, de vijf elektrische auto's en de horeca op de begane grond

hebben een muur opgetrokken langs de Ring, zeg maar gerust een geluidswal – en zo is het waarschijnlijk ook bedoeld. Veel speelsheid kent dit ontwerp niet, afgezien van een subtiele opening met inkeping in de gevel. Op die plek baant een trappenhuis zich door de etages waardoor de werknemers genoodzaakt zijn te bewegen. Beweging, dat is sowieso een issue bij de ontwerpers van nu.

En Tripolis (nu Tripolis-Park geheten) zelf? Daar blijft Nikon vooralsnog zitten. En Van Eyck? Die heeft zich omgedraaid in zijn graf.

5 Edge Stadium

Dat komt zelden voor: dat een twintig jaar oud gebouw volledig op de schop gaat. Dat is het geval met Forum aan de Fred. Roeskestraat bij het Olympisch Stadion. En het is ook hetzelfde bureau, Atelier Pro uit Den Haag, dat zijn eigen werk overdoet. Loyens & Loeff vertrok naar de Zuidas en nu verandert Forum in Edge Stadium, een bedrijfsverzamelgebouw.

Het atrium is het hart van Edge Stadium, met ruim baan voor natuur in het interieur en sfeervolle trappenhuisen die tot ontmoetingen uitnodigen. Al eerder transformeerde de Edge-groep het voormalige hoofdkantoor van het Sociaal Fonds Bouwnijverheid bij Sloterdijk tot een plaza met kantoren rondom en een indrukwekkende koepel boven het centrale plein. Met Stadium wordt deze vorm van transformatie herhaald, opnieuw om te antwoorden op de veranderde filosofie van het nieuwe werken. Dan gaat het om ontmoeten, overleg, creativiteit en beweging.

6 Hotel Jansen

Een *not for tourists*-hotel, dat is Hotel Jansen in het Bajeskwartier. Wat dat moge zijn? Vreemdelingen die verdwaald zijn zeker? In mei zal het hotel zijn eerste gasten ontvangen. Als er een gebied is waarvan de komende

jaren veel verwacht kan worden dan is het wel het terrein van de voormalige Bijlmerbajes. Het Bajeskwartier moet een groene wijk worden met materialen die zoveel mogelijk worden hergebruikt.

Fiction Factory, een duurzame bouwstudio, werkte twee jaar aan het duurzame interieur van dit hotel (Moke Architecten). Er zijn zelfs stoffen teruggewonnen uit een tijdelijke Rijksmuseumtentoonstelling en verwerkt in de zithoek van elke hotelkamer. Voor het hotel komt een parkje waarin de funderingen van de oude ciperswoningen van de gevangenis nog te zien zijn. Moderne archeologie met andere woorden, een plek met een beladen geschiedenis – het lijkt lang geleden en toch is het nog maar vijftien jaar terug dat dit een gevangensterrein was.

7 Werkspoor Oostenburg

Oostenburg, na Kattenburg en Wittenburg het derde eiland van de oostelijke binnenstad, wordt in hoog tempo volgebouwd met hoog oprijzende appartementsblokken. Hoe dichter hoe stedelijker, moeten de stedenbouwers van Urhahn bedacht hebben. Dat hoort bij een stad, maar het gaat wel ten koste van licht en ruimte. Het maakt dat de historische Van Gendhallen overvleugeld lijken te worden door forse blokken.

Beta Architecten voegt daar nu Werkspoor aan toe, een industrieel ogend complex dat probeert tegemoet te komen aan het daglichtprobleem. De etages op de begane grond zijn groter en hoger, waardoor ze geschikter zijn voor gezinnen. Hogerop speelt dit euvel minder en variëren de appartementen in grootte en oriëntatie. Gezamenlijkheid is zoals in veel nieuwbouwprojecten het sleutelwoord: samenleven zullen we. Zo is er een gedeelde keuken met een wintertuin en een lobby bovenin. *Splendid isolation*, of in gewoon Nederlands navelstaren in je eentje, wordt steeds moeilijker.

8 Amsterdam Logistic Cityhub

Daar is nou net behoefte aan. Nu de stad het auto- en vrachtverkeer steeds meer aan banden legt en de winkels met kleine trucks bevoorradat worden, zijn hubs de aangeven logistieke oplossing. Ziedaar de Amsterdam Logistic Cityhub van Convexarchitecten. De uitvalsbasis van dit distributiecentrum ligt in Westpoort.

Het gaat om XXL (220 duizend vierkante meter) kantoorruimte en opslag, en zelfs een veilige plek voor gevaarlijke stoffen. Hallen waar Ikea een puntje aan kan zetten. Zonnepanelen en windturbines op het dak zorgen ervoor dat de hub zijn eigen energie opwekt. Mooi is niet het woord voor zo'n bevoorradingsmachine, slim en nuttig, dat is ze wel. De architecten noemen zichzelf pragmatici. Al is het alleen maar om de stad te voeden.

9 Amsterdam Vertical

Van een knooppunt met treinen, trams en bussen verandert Sloterdijk in een woonwijk. Er zijn zelfs plannen om boven het station zestien etages tellende torens op te trekken. Dat is toekomstmuziek. Eerst is er Amsterdam Vertical dat in fasen wordt opgeleverd. Het wordt door maar liefst vijf architectenbureaus ontworpen. Van de drie torens is de hoogste, East met 112 woningen, gereed. Dankzij zonnepanelen en windturbines op het dak wordt energie opgewekt. Het gebouw blijft koel door de verticale tuinen (begroeide gevels) en daktuinen. Zo krijgt Amsterdam er zowaar hangende tuinen van Babylon bij.

Vertical is de zoveelste toevoeging aan het concept *sharing*; de bewoners delen flexwerkplekken, openbare ruimte, de vijf elektrische auto's en de horeca op de begane grond. Er zijn zelfs hotelkamers voor familie of vrienden van de bewoners. Het maakt dat Sloterdijk van een transitplek een verblijfsplek kan worden.

10 Cruquius

Houtsma, Candido, Kop van Cruquius; zo heten de toekomstige woongebouwen op het stadseiland Cruquius. Ze moeten nog gebouwd worden, en vooral die kop lijkt spectaculair te worden met zijn trapsgewijze opbouw die als een sfinx in de Entrepothaven steekt.

Het is moeilijk om een parel uit de nieuwe wijk te pikken, hoewel de Wijnsilo's in de buurt komen. Binnenkort zijn de eerste woningen in deze cilindervormige torens te bezichtigen. Stralend wit gestuukt en met rechthoekige vensters in de façade: 360 graden uitzicht. Ze herinneren aan het feit dat Cruquius een overslagterrein was voor specerijen uit Indonesië en tevens een opslag van wijn. De tien meter hoge silo's verloren hun functie toen een eeuw geleden de opslag van wijn werd aangepast. Riant wonen heet dat nu, woningen van 140 vierkante meter, met een atelier aan huis. Daar hangt een prijskaartje aan: de koop-prijs begint bij bijna 1,3 miljoen euro.